

DOKUMEN MADRASAH
SANGAT RAHASIA

Nama :
No :

MADRASAH IBTIDAIYAH ISLAMIYAH KEDUNGJAMBU
SUMATIF AKHIR SEMESTER GANJIL MADRASAH IBTIDAIYAH
TAHUN AJARAN 2025/2026

Mapel : Bahasa Jawa	Hari /Tanggal : Senin, 01 Desember 2025
Kelas : VI (Enam)	Waktu : 09.30 – 11.00

A. Wenehana tandha ping (x) ing aksara a, b utawa c kang paling bener!

- Teks informasi ingkang isinipun ngajak utawi mrayogakaken tiyang supados nindakaken samukawis ingkang sae, kadosta njagi lingkungan, dipunwastani teks
 - Narasi
 - Eksposisi
 - Persuasi
 - Deskripsi
- Ukara ingkang trep kangge slogan babagan njaga toya inggih menika
 - Ngunjuk toya saben dinten saged njagi kasarasan badan.
 - Toya minangka sumber panguripan, irit toya sakmenika kangge gesang ing mbenjing.
 - Toya ing Kali Code sampun reged amargi limbah.
 - Sinten ingkang boten ngombe toya badhe ngelak.
- Pariwara utawi iklan ingkang sae menika kedah nduweni sipat AIDA, inggih menika Attention, Interest, Desire, lan Action. Punapa tegesipun AIDA (Action)?
 - Narik kawigaten pamiarsa.
 - Ngetokaken gegayuhan kangge mundhut.
 - Ngetokaken prentah utawi ajakan.
 - Nimbulaken raos remen dhumateng produk.
- Pawarta ingkang sae kedah nduweni sipat faktual. Punapa tegesipun faktual?
 - Pawarta kasebat kedah migunani.
 - Pawarta kasebat kedah adhedhasar kedadean nyata.
 - Pawarta kasebat kedah ngginakaken basa ingkang éndah.
 - Pawarta kasebat kedah saged narik kawigaten.
- "Tandha tresna dhumateng alam, wujudipun ngresiki saben wekdal."
Ukara ing dhuwur kalebet jinising teks
 - Pawarta
 - Slogan/Sesanti
 - Teks Argumentasi
 - Teks Narasi
- Tembung ing pawarta asring dipunringkes kangge ngirit papan utawi wekdal. Tuladhanipun: HUT RI. Punapa tegesipun?
 - Hari Ulang Tahun Rakyat Indonesia
 - Hari Ulang Tahun Republik Indonesia
 - Himpunan Umat Terpilih Republik Indonesia
 - Harta Uang Tunai Republik Indonesia
- Ing ngisor iki kang kalebu cirinipun teks persuasi, kajaba
 - Isinipun ajakan utawa bujukan.
 - Ngginakaken tembung-tembung ayok, mangga, kudu.
 - Asring ngginakaken fakta utawi data.
 - Isinipun namung nyariosaken kedadean.
- Wonten pawarta: "Bupati A badhé ndamel program Pungut Sampah Gratis kanggé nyuda cacahipun uwuh ing pasar." Tembung "Pungut Sampah Gratis" kalebet
 - Teks Slogan
 - Teks Persuasi

- c. Judhul Pawarta
 - d. Teks Argumentasi
9. Slogan ingkang sae menika boten kakehan tembung nanging tegesipun jero. Slogan kasebat asring sinebut
 - a. Padhet lan jelas
 - b. Jangkep lan trep
 - c. Cekak lan aos
 - d. Éndah lan alus
 10. Pariwara kangge promosi tas saking bahan daur ulang, ngginakaken ukara: "Lestantunaken bumi, gaya modhèren!" Iki kalebu unsur AIDA ing pérangan
 - a. Attention
 - b. Interest
 - c. Desire
 - d. Action
 11. Teks pawarta kedah ngginakaken basa ingkang baku (standar) lan
 - a. Subyektif (adhedhasar pamanggih pribadi)
 - b. Obyektif (boten memihak)
 - c. Kedaerahan (logat tlatah tartamtu)
 - d. Alus sanget (basa krama inggil)
 12. Tembang Macapat menika kalebet jinising tembang
 - a. Sekar Ageng
 - b. Sekar Tengahan
 - c. Sekar Alit
 - d. Sekar Gendhing
 13. Salah satunggaling paugeran (aturan) ing tembang macapat ingkang mratélakaken cacahing wanda saben gatra (baris) dipunsebut
 - a. Guru Lagu
 - b. Guru Gatra
 - c. Guru Swara
 - d. Guru Wilangan
 14. Paugeran ingkang mratélakaken dhawahipun swara vokal ing pungkasaning gatra (baris) dipunsebut
 - a. Guru Gatra
 - b. Guru Wilangan
 - c. Guru Lagu
 - d. Guru Nada
 15. Tembang Pocung nduweni urutan paugeran:
 - Guru Gatra: 4
 - Guru Wilangan lan Guru Lagu: 12u, 6a, 8i, 12a
 - Gatra kapisan (baris kapisan) kedahipun pungkasanipun wanda
 - a. a
 - b. i
 - c. u
 - d. é
 16. Tembang Macapat ingkang asring kangge ngandharaken pitutur babagan caraning gesang supados rukun lan migunani tumrap sesami inggih menika Tembang
 - a. Maskumambang (watak sedhih)
 - b. Kinanthi (watak seneng/pitutur)
 - c. Megatruh (watak kaget/sedhih)
 - d. Gambuh (watak semanak/paseduluran)
 17. Gatekna tembang ing ngisor iki!
 - Gegulangé jroning urip bebarengan, (12u)
 - Yèn ana wong kang prihatin, (6a)
 - Pitulungana laras lan legawa, (8i)
 - Amrih lestariné manungsa urip. (12a)
 - Tembang kasebat kalebet jinising Tembang

- a. Mijil
 - b. Durma
 - c. Pangkur
 - d. Pocung
18. Watak ingkang dipungadhahi Tembang Pangkur inggih menika
- a. Tresna, asih, lan pitutur.
 - b. Duka, nesu, lan greget.
 - c. Seneng, gumbira, lan lincah.
 - d. Semanak, paseduluran, lan wicaksana.
19. Guru Gatra (cacahing baris) Tembang Dhandhanggula inggih menika
- a. 5 Gatra
 - b. 7 Gatra
 - c. 10 Gatra
 - d. 12 Gatra
20. Tembang Macapat menika asring dipunsebut minangka cariyos saking wiwit lair dumugi pejah. Tembang ingkang nggambaraken wiwitaning dumadi utawi lair, inggih menika
- a. Maskumambang
 - b. Kinanthi
 - c. Sinom
 - d. Dhandhanggula
21. Ukara ringkes lan tetep, nanging tegesipun sanès teges aslinipun, lan isinipun ngemu pasemon utawi pepindhan (pérumpamaan) dhumateng tiyang, inggih menika
- a. Paribasan
 - b. Bebasan
 - c. Saloka
 - d. Sanépa
22. Paribasan ingkang tegesipun "Tiyang ingkang ngarep-arep samukawis ingkang boten cetha utawi boten saged kalampahan" inggih menika
- a. Sepi ing pamrih, rame ing gawé.
 - b. Ngemut legining gula.
 - c. Mèlu ngundhuh, ora mèlu nandur.
 - d. Nguthik-uthik macan dhédhé.
23. Basa rinengga ingkang ngemu pepindhan utawi bandhingan dhumateng sipat utawi kahananipun tiyang, sanès badaning tiyang (barang/kéwan) inggih menika
- a. Paribasan
 - b. Bebasan
 - c. Saloka
 - d. Panyandra
24. "Dasanama tanpa sirah." Tembung ing dhuwur kalebet jinising
- a. Paribasan
 - b. Bebasan
 - c. Saloka
 - d. Sanépa
25. Tegesipun Saloka Gajah ngidak rapah inggih menika
- a. Tiwas amargi tiyang sanès.
 - b. Tiwas amargi tumindakipun piyambak.
 - c. Tiyang ageng utawi kuwasa ingkang nglanggar aturanipun piyambak.
 - d. Seneng nyolong dhèréngé tiyang.
26. Tegesipun Paribasan Njajah désa milang kori inggih menika
- a. Tumindak sae dhumateng tangga.
 - b. Mlaku-mlaku boten mangertos tujuwan.
 - c. Dolan dhateng pundi-pundi, ngumbara.
 - d. Dados tiyang ingkang ngginakaken sanès.
27. "Wong kang lali marang kabecikané wong liya." Ukara kasebat trep kaliyan Bebasan
- a. Kaya banyu karo lenga.
 - b. Kacang ora ninggal lanjaran.

- c. Kebo kabotan sungu.
 - d. Maling éthok-éthoké malaékat.
28. Tuladha Bebasan ingkang tegesipun "Tumindak èlèk kang wis mesthi bakal konangan" inggih menika
- a. Kaya kucing karo asu.
 - b. Timun wungkuk jéjér lanang.
 - c. Kebak lubèr kèbèh.
 - d. Ngasirah rembulan.
29. Paribasan: Anak polah bapa kepradhah. Punapa tegesipun?
- a. Tiyang sepuh ingkang boten nggatosaken putranipun.
 - b. Putra ingkang niru watakipun tiyang sepuh.
 - c. Tumindakipun putra ingkang ndadosaken tiyang sepuh nampi akibatipun.
 - d. Putra lan tiyang sepuh kedah saged rukun.
30. Ing ngisor iki endi kang kalebu Saloka?
- a. Adigang, Adigung, Adiguna.
 - b. Dudu sanak dudu kadang, yèn perlu padha golèk.é.
 - c. Gajah-gajah, yèn gajah, ora tau lali.
 - d. Banyu éroh, yèn éroh, ora tau mili.

B. Pilihan Ganda Kompleks (Pilihèn rong (2) wangsuln kang paling bener!)

31. Pernyataan ing ngisor iki, endi kang kalebu ciri-ciriné slogan kang becik lan gampang dièling-èling ?
- A. Ginanipun cekak, nanging tegesé jero (cekak aos).
 - B. Isiné kudu nyritakaké pengalaman pribadi.
 - C. Nduwèni irama utawa purwakanthi supaya énak dirungokaké.
 - D. Dawané luwih saka rong (2) gatra.
32. Sajroning Tembang Macapat, ana paugeran kang diarani Guru Lagu lan Guru Wilangan. Guru lagu lan guru wilangan iku migunani kanggo nemtokaké
- A. Cacahé larik (baris) ing saben pada (bait).
 - B. Vokal pungkasan ing saben gatra.
 - C. Cacahing wanda saben gatra.
 - D. Watak utawa sipaté tembang kasebut.
33. Coba gatèkna kawruh basa ing ngisor iki!
- Wong kang pinter, nanging bodho (bengak) amarga ora gelem sinau.
 - Wong kang ngaku pinter utawa sugih, nanging asliné ora duwé apa-apa.
- Kawruh basa kasebut trep karo Paribasan utawa Saloka ing ngisor iki!
- A. Kebo kabotan sungu.
 - B. Pupusé diwèhi kembang.
 - C. Kutuk nggendhong kendhit.
 - D. Kebo lumaku dipakani.é.
34. Salah sijiné angen-angen saka téks persuasi utawa pariwara yaiku supaya pamiarsa utawa sing maca duwé krenteg (keinginan) lan tumindak (melakukan). Bab iku kalebu ing unsur AIDA pérangan
- A. Attention
 - B. Interest
 - C. Desire
 - D. Action
35. Kang kalebu paugeran (aturan) baku sajroning Tembang Macapat inggih menika
- A. Guru Gatra (Cacahing gatra)
 - B. Guru Swara (Dhawahing swara vokal)

- C. Guru Wektu (Wektu ngidungaké tembang)
D. Guru Wilangan (Cacahing wanda)

C. Benar utawa Salah (Wacanen saben pranyatan, banjur pilihan B (Bener) utawa S (Salah) kanggo pranyatan kasebut!)

No.	Pranyatan (Pernyataan)	Bener	Salah
36.	P1: Teks persuasi kudu nganggo basa kang luwes lan ngemu ajakan kang alus.		
	P2: Pawarta (berita) kang saé kudu ngemot unsur 5W+1H lan adhedhasar pamanggihipun panulis.		
37.	P1: Tembang Macapat Pocung nduwèni watak <i>seneng</i> lan <i>gumbira</i> (gembira).		
	P2: Guru Wilangan Tembang Dhandhanggula yaiku 10 gatra.		
38.	P1: <i>Becik ketitik, ala ketara</i> kalebu jinising Saloka amarga nggambarake kahanané wong.		
	P2: Paribasan inggih menika unen-unen kang tegesé luwih amba lan dadi pepindhan barang/kéwan.		
39.	P1: Salah sijiné sesanti (slogan) ngrumat alam yaiku: "Resik Kali, Resik Uripe Manungsa."		
	P2: Pariwara (iklan) kang apik kudu nggunakaké ilustrasi kang ruwet lan angel dipahami.		
40.	P1: Tegesé <i>Kutuk nggendhong kendhit</i> yaiku anak kang nduwèni nasib luwih apik tinimbang wong tuwané.		
	P2: Tembang Mijil, Kinanthi, lan Pocung kalebu golongan Sekar Ageng.		

D. Soal Uraian (Wangsulana pitakon ing ngisor iki kanthi cetha lan jangkep!)

41. Jeléntréhna (Jelaskan) telung (3) bab wigati (penting) kang kudu ana ing téks persuasi, mliginé kang ancasé njaga lingkungan!
42. Coba gawéna siji (1) ukara Judhul Pawarta kang trep lan narik kawigatén (perhatian) kanthi téma "Pamérésan (Pengurangan) Sampah Plastik ing Sekolah!"

43. Apa kang diarani Guru Gatra sajroning tembang Macapat? Sebutna uga Guru Gatrané Tembang Pangkur!
44. Jelasna apa bedané sing paling baku (dasar) antarané Bebasan karo Saloka! Wenehana tuladha siji-siji (siji bebasan lan siji saloka)!
45. Apa tegesé Paribasan Sepi ing pamrih, rame ing gawé? Jelasna kanthi basa Jawi ingkang gampil dipunmangertosi!

“SUGENG NGGARAP”